

seer-
elling
de
maar
een
harer
ellen.
e wil
band
it wil
rtrek-
vroe-
van
waar
zich
staat
p der
l zich
eraad
fenen.
an de
jdenis
moet
scheid
een
gedaan
acom-
zoo-
weer
doop
ok de
m ten
an niet
open-
ze be-
geloof-
ie men
is ont-
mand,
necerd
En in
de Ker-
erson-
aan te
emeen-
rechten
iet uit-
nd, die
toe hij
et niet
ijk een
de Ge-
zijn.
komen,
l wordt
vanneer
meerde
st ziek
et toch
een
kerknaad
ziekte
elingen
dit zijn
hierom
sle is,
indie
onver-
en wil.
andere
mand
aan hij
e staat,
n sluit,
gesloten
or hem

ids.

n veran-
te Israel
oor het
ristelijke
ch volgt
od met
en ver-
vaderen
wel de
lerd was,
is één en
der Oud
vigen is
te in dit
ook niet
toos van
leere tot
cht mijn
ad na u

dan ook
n de wet,
verbond,
De wet
zijn niet
er de ge-
net Abra-
on ons en
is behou-
n. 4: 11
der be-
gen teg-
hem in
lat hij een
looven, in
de heide-
is komen)
heid toe-
zich als
e belofte
of zijn
e voor
u) maar
geloofs.

Apostel
13-17,
daarom
et, opdat
Heidenen
dat zelfs
vestigd is,
daans; en
eden kan
zeg ik
gd is van
wet, die

na vierhonderd en dertig jaar gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de belofte te niet te doen. Wanneer de schrijver van den Hebreërbrief dan toch spreekt van het verbond met Israël, dat oud en verouderd en der verdwijning nabij is en daarom plaats moet maken voor het nieuwe verbond, dat God nu aan ons geschonken heeft, dan kan daarmede dus niet het verbond en de belofte Gods aan Abraham bedoeld zijn, want anders zou de Schrift met zichzelf in tegenspraak wezen. Het genadeverbond met Abraham den vader aller geloovigen opgericht, is niet te niet gedaan, maar verouderd en is door de komst van Christus juist bevestigd en geldt derhalve voor ons en ons zaad.

Het is dan ook opmerkelijk, hoe de profeten van Israël, als zij de heerlijkheid voorstellen van de nieuwe bedeefting van het nieuwe verbond, dat met de komst van den Messias aan de Kerk zou geschonken worden, telkens er op wijzen, dat dit verbond zulk een rijke betekenis juist voor het zaad hebben zal. Zoo wordt in Jesaja 59: 20 voorgezegd, dat „er een Verlosser zal komen tot Israël voor hen, die zich bekeeren van de overtreding van Jacob", welke profetie volgens den Apostel Paulus, Rom. 11: 20, op de komst van Christus slaat; als daarna wordt gezegd in vs. 21, dat het verbond, dat God de Heere dan, d. w. z. bij de komst van Christus, met hen, die zich bekeeren zullen, zal oprichten, hierin bestaan zal, dat zijn Geest en woord niet wijken zullen noch van hen, noch van hun zaad, noch van het zaad hun zaads, dan geldt deze belofte dus ons en ons zaad. Evenzoo is het, wanneer Jeremia de komst van het nieuwe verbond aankondigt, want de heerlijkheid van dit verbond zal, zegt hij, daarin bestaan, dat zij allen den Heere zullen kennen van den kleinste af tot den grootste toe (Jer. 31: 34) en als de Apostel verklaart in den brief aan de Hebrëen, dat dit verbond, door Jeremia aangekondigd, het verbond is, waarvan Christus de Middelaar is geworden, dan blijkt hier wederom, dat deze belofte voor onze kinderen gegeven is. In dit Nieuwe verbond dus, zoo gaat de profetie voort, zal God de Heere zijnen Geest uitgieten op alle vleesch, niet alleen op de volwassenen, maar ook op hun zaad (Jes. 44: 3) d. w. z. op hun zonen en dochteren (Joel 2: 28) en de Apostel Petrus verklaart op den Pinksterdag, dat deze profetie vervuld is geworden door de uitstorting des Heiligen Geestes op den Pinksterdag (Hand. 2: 16 en 17) en zegt juist op dien grond: „u komt de belofte toe en *uwen kinderen* (vs. 39). De belofte in Psalm 8: 6, dat God uit den mond der jonge kinderen en der zuigelingen zich lof bereiden zal, is naar Christus eigen woord vervuld geworden, toen de kinderen bij zijn intocht in Jerusaleem hem het „Hosanna den Zonen Davids" hebben toegeroepen (Matth. 21: 16). En als Jesaja het wonderschoone beeld ons teekent van den Messias als den goeden Herder, die niet alleen de zogenden zachtens zal leiden, maar „ook de lammeren in zijne armen dragen en in zijnen schoot vergaderen zal" (Jes. 40: 11), wie ziet dan niet de vervulling dezer profetie in hetgeen de Evangelist Marcus ons verhaalt, dat Christus de kinderkens op zijn schoot nam, hen met zijn armen omving en zeggende (Marc. 10: 16) gelijk Hij ook, toen Hij aan den Apostel Petrus na diens diepen val zijn apostolisch ambt teruggaf, in de eerste plaats hem opdroeg zijne lammeren te weiden (Joh. 21: 25).

Blijkt zoo uit de profetie van het Oude Testament, hoe met de Nieuwe bedeefting, die met Christus komt ingaan zou, de belofte Gods aan het zaad des verbonds gegeven, niet verbroken, maar juist omgekeerd op de rijkste wijze vervuld zal worden, nog veel heerlijker dan dit onder de Oude bedeefting was geschied, ook het Nieuwe Testament laat ons hieromtrent geen den minsten twijfel over. Het moge waar zijn, dat een uitdrukkelijk bevel, gelijk dit bij de oprichting van het genadeverbond aan Abraham gegeven is, om aan de kinderen het teken des verbonds te schenken, in het Nieuwe Testament niet gevonden wordt, maar het feit, dat in het Nieuwe Testament de kinderen, zoowel die uit Israël als die later uit de Christelijke gemeente geboren zijn, als kinderen des verbonds worden beschouwd, d. w. z. dat zij onderscheiden worden van de kinderen der heidenen, dat de belofte der genade hun wordt toegekend en dat zij als erfenamen van het Koninkrijk der hemelen gerekend worden, — kan niet weersproken worden, want de getuigenissen daarvoor zijn te veelvuldig en te beslissend.

Onderzoekten we, om dit aan te toonen, in de eerste plaats hoe Christus zelf, de Middelaar van het nieuwe verbond, over de kinderen geoordeeld en met hen gehandeld heeft. Gewoonlijk verwijst men daarvoor naar het bekende woord van Christus: „Laat de kinderen tot Mij komen en verhindert ze niet, want derzulkens is het Koninkrijk der hemelen", maar hoe beslissend deze uitspraak, op welke we later terugkomen, ook zijn moge, de onderwijzing, die Christus aangaande dit vraagstuk door zijn daden ons gegeven heeft, is niet minder rijk dan dit één woord, en daarom beginnen we ons onderzoek bij de daden van Christus.

Als Christus onder Israël optreedt, dan komt Hij niet alleen om het Evangelie van het Koninkrijk Gods te prediken, maar evenzeer om kranken te genezen. Aan Johannes den Dooper, die een oogeblik moedeloos geworden, twijfelt of Hij wel de ware Messias is, laat Christus daarom antwoorden: „gaat heen en boodschapt Johannes hetgeen hij hoort en ziet: de blinden worden ziende, de kreupelen wandelen, de melaatschen worden gereinigd, de dooven hooren en de dooden worden

opgewekt" (Matth. 11: 4, 5). Juist door deze genezings-wonderen betoont Christus dus aan Israël, dat Hij de beloofde Messias is, want Hij is de Heelmeester van Israël, die „al hunne krankheden op zich genomen heeft" (Matth. 8: 17). Maar tegelijk hebben deze genezingswonderen toch een diepere geestelijke betekenis, gelijk de Christelijke Kerk die in deze genezingen steeds heeft gezien. Ze dienden om aan Israël duidelijk te maken, dat Christus, gelijk Hij de geneesmeester was van alle kwalen en krankheden van het lichaam, zoo ook de geneesmeester wilde zijn van krankheden en kwalen der ziel.

Houdt men dit wel in het oog, dan zal ook het belang gevoeld worden van de vraag, hoe Christus bij deze genezingswonderen tegenover de kinderen is opgetreden. En dan zien wij, hoe Christus een bijzonder voorrecht toekent aan de kinderen uit Israël geboren. Wanneer vaders of moeders uit Israël tot Christus komen om van Hem de genezing hunner kinderen te vragen, dan schenkt Christus die genezing hun terstond, met volkomen bereidwilligheid, zonder eenig bezwaar te maken. Maar als de Kanaanese vrouw tot Christus komt om zijn hulp te vragen voor haar dochterken, dat niet uit Israël is geboren is, dat geeft Christus haar ten antwoord: „laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet betamelijk dat men het brood der kinderen neme en den hondkens voorwerpe" (Matth. 7: 27). Nu moge dit woord in de eerste plaats door Christus gesproken zijn met het doel om het geloof dezer vrouw te beproeven, en toen uit haar ootmoedig antwoord gebleken was, hoe groot haar geloof was, daarom, de vervulling van haar bede haar geschonken zijn, toch blijkt uit dit woord duidelijk genoeg, hoe Christus hier wel degelijk een principieel onderscheid maakt tusschen de kinderen uit Israël en de kinderen uit heidenen geboren. De kinderen uit Israël zijn, om in dit beeld te blijven, de kinderen van het huisgezin Gods; het brood dat Christus brengen komt, komt hun daarom wettig toe, en zij moeten eerst verzadigd worden, voordat aan de anderen kan gedacht worden; terwijl de kinderen der heidenen daarentegen „hondkens" worden genoemd, d. w. z. dat ze niet behooren tot het huisgezin Gods. Eerst als de middelmuur des afscheids verbroken is en ook de heidenen, die nog verre waren, in het verbond der genade zijn opgenomen, zal de Apostel Paulus verklaren, dat ook de kinderen uit deze heidense ouders geboren, thans „heilig" zijn; maar zoolang deze scheidsmuur nog bestaat, zijn deze kinderkens der heidenen nog onrein en worden ze daarom door Christus bij de „hondkens" vergeleken. Zoo handhaaft Christus dus het verbondsvoorrecht, dat aan de kinderen uit Israël was geschonken. Zij en zij alleen behooren krachtens het verbond tot wat onze vadersen noemden de *familia Dei*, het huisgezin Gods, en worden in dit gezin voor kinderen gerekend.

Dr. H. H. K.

Leestafel.

1. Dr. J. VAN LONKHUYZEN. BILLY SUNDAY, een beeld uit het tegenwoordige Amerikaanse Godsdiensleven. — J. H. Kok. — 1916. Kampen.

De man heet eigenlijk WILLIAM ASHLEY SUNDAY en BILLY, verkorting van WILLIAM, is de naam waaronder hij, de vroeger beroemde voetbalplayer en thans niet minder beroemde „revivalist" of opwekkingsprediker, in AMERIKA bekend is.

BILLY SUNDAY heeft sedert hij, na zijn bekeering in 1890, is gaan preeken, AMERIKA in beroering gebracht.

Onze Dr. VAN LONKHUYZEN, thans predikant bij de CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE GEMEENTE te GRAND RAPIDS, schreef in de WACHTER, het orgaan der CHR. KERK in AMERIKA, over BILLY SUNDAY een reeks artikelen. Hij achtte zich daartoe geroepen toen ook de Hollandsch-Amerikaanse kringen met dezen revivalist in aanraking waren gekomen. Schreef ze tot voorlichting, opdat men in die kringen het goede en het minder goede in de beweging welke door SUNDAY is gewekt, onderscheiden en weten zou welke positie men er tegenover moest innemen.

VAN LONKHUYZEN artikelen droegen dus een kritisch karakter.

Deze WACHTER-artikelen, aaneenlijc uitgebreid, heeft de auteur in dit boekje van 154 bladzijden met illustraties, onder dat gebracht.

Na een INLEIDING volgen drie hoofdstukken en op het einde een BESLUIT. In de drie hoofdstukken geeft v. l. een LEVENSSCHETS VAN BILLY SUNDAY (h. I); een OVERZICHT VAN DIENS PREDIKING (h. II) en een BEOORDEELING (h. III). Voor dit boekje mogen ook wij NEDERLANDERS Dr. VAN LONKHUYZEN dankbaar zijn. Het schetst ons het beeld van een, ook naar het oordeel van den auteur, „oprecht christen en een christen, die het ernstig meent"; van een christen wiens energie optreden tegen, wat v. l. noemt „de slaphed en ingezonkenheid der Amerikaanse kerken en van het Amerikaanse godsdiensleven, is te waardeerden; die in zijn prediking niet afaat van te wijzen op den invloed dien de religie moet hebben op het „leven" en daarbij geen andere religie predikt dan „den onderwetschen godsdiens, die het hart van deze koude wereld tweedizend jaren lang verwarmd heeft".

Er wordt ons in verteld van de vrucht van BILLY SUNDAY'S evangeliserend arbeid. „Om in de taal van het Methodisme te spreken", zegt v. l., „had men in 1913 reeds 500.000 „bekeeringen" geboekt. „Bekeeringen" van zondaren, die op zijn prediking Christus als hun Zaligmaker aangenomen hebben en met handslag beloofd hebben een nieuw leven te zullen leiden." En, wijzend op het spoor dat het optreden van dezen singulieren prediker nalaat, vertelt de auteur, dat „het aantal kroegen van 30 tot 75 procent in de stad van SUNDAY'S arbeid achteruit gaat en speelhuizen en huizen van slechten naam gesloten worden."

Bij dit alles is het zeker ook te waardeerden, dat SUNDAY „de opwekking in de kerkelijke bedding wil leiden". „Ieder bekeerde kan opgeven aan welke kerk hij wil behooren, en die

kaarten worden dan aan de verschillende leeraars gegeven; die kunnen hen dan opnemen en verder bewerken".

Met dit al heeft Dr. v. LONKHUYZEN ook bewaarden, al stemt hij gaarne toe, dat BILLY SUNDAY'S optreden „voor het Amerikaanse volk tot een zegen kan zijn". En tot die bewaaren rekent hij dan het vaak onbetwistbare en grove in de prediking en zelfs in het bidden van dezen revivalist; het oppervlakkige van zijn kennis der waarheid inzonderheid van de „bekeering", en wat ik, om het maar kort te zeggen, zou willen noemen, het doen opgaan van heel de religie in *evangelisme* of het „geluk-zoeken" van den mensch.

Het resultaat van zijn onderzoek omtrent BILLY SUNDAY'S persoon en werk vat de schrijver saam in deze woorden:

„Hij, in zijn geheele vorming produkt van het Amerikaanse volk, en evangeliserende op „Amerikaansche" manier, zal misschien voor een zeker deel van het Amerikaanse volk vooral tot *zedelijk* niet kunnen zijn, *om* godsdiensleven is anders. Als wij, Calvinisten, ons onder zijn invloed lieten brengen, zouden wij het meerdere uittreken voor het mindere. Daarom, laten wij er ons buiten houden".

„Neen, wij hebben Gode zij dank een beteren weg dan Methodistische revivals."

En in zijn slotwoord dringt Dr. VAN LONKHUYZEN aan op beschermen, op beschutten. „Dat moeten onze Christelijke scholen zijn, en onze Kerken, en onze Catechisaties, en onze Jongelieden-verenigingen. Een sterke schutting. Waar de wacht bij het beginsel betrokken wordt. En waar de verbondskinderen leeren den God des verbonds de hand en het hart te geven van der jeugd af aan, en leeren in zijn wegen te wandelen. Dat is de betere weg."

Hoe dankbaar ik den schrijver voor zijn boekje ook ben en hoe zeer ik het ook, naar al wat hij er mij van BILLY SUNDAY en diens optreden in verteld heeft, met zijn beoordeeling eens ben, dunkt mij het resultaat waartoe hij gekomen is, toch niet vrij van eenzijdigheid.

Zeker, het is plicht ziekte te voorkomen en tegen afwaken te behoeden.

Maar plicht is het ook te genezen wat verziekt en te zoeken wat verdwaald is.

Het is plicht, dat de kooi waar de schapen in zijn, zoo hecht en stevig is dat zij er tegen alle gevaren die hen van buiten bedreigen, veilig zijn; maar het is ook plicht te zoeken het afgedwaalde en verloren schap er in te krijgen. Zeker, het godsdiensmatig leven van ons, Calvinisten, is anders, dan van den Methodist BILLY SUNDAY.

En bij het zoeken wat verdwaald en het trachten om wat de schaapskooi uit is, er weer in te krijgen, kan BILLY SUNDAY'S „methode" zeker niet de onze zijn.

Maar toch moeten ook wij, Calvinisten, ons begeven op een weg, die ook tot dat doel leidt.

Een betere weg.

En die betere weg waarbij wij het voortgaan op dien anderen, welke tot voorrudende en „andere" reformatie van de „Schaapskooi", leidt zeker niet hebben nateleten, — is die der „Evangelisatie".

Onze Kerken staan tegenwoordig in het teken der Evangelisatie.

En dat is verbliffend.

Want, ook als Kerk moge wij niet „nalaten wat God ons geboden heeft" en daartoe hoort ook het „ga uit in de wegen en heeggen en dwing ze om in te komen, opdat mijn huis vol worde".

Dat onze kerken thans staan in het teken der Evangelisatie is een bewijzend teken, dat het: „Deze dag is een dag van goede boodschap, en wij zwijgen stil", — haar tot een zonde van nalatigheid was geworden, waarvan zij zich bekeerd hebben.

En zoo dan komt het mij voor, dat Dr. v. LONKHUYZEN'S resultaat, in betrekking tot BILLY SUNDAY'S evangelisatie-arbeid, „daarom laat er ons buiten houden", eenzijdig is.

Eenzijdig, doordat hij het te veel beziet van den kant waarvan het ongetwijfeld valt te veroordeelen.

Maar het is toch ook te bezien, zooals hij trouwens zelf doet, van den kant waarvan het is te waardeerden en dat is de „dorst naar de zielen", de drang der „reddende liefde", die in dat evangeliseren op zichzelf uitkomt, ook afgezien van het bijkomstige.

Afgezien van de „Amerikaansche" manier en meer bepaald nog van wat in het boekje heet het: „Billy Sundayisme".

Daar houde men zich buiten; maar het evangeliseren zelf, daar begeve men zich in.

Ook als Kerk.

2. VERENIGING TOT HIL DES VOLKS. EEN ZESTIGSTE JAARVERSLAG DER WERKZAAMHEIDEN. Gedrukt bij C. A. Spin & Zoon, 1916. Deze Vereniging, gesticht in 1855 door Dr. J. DE LIEFDE, stelt zich ten doel:

a. Evangelisatie in den ruinsten zin des woords.

b. Het behartigen der geestelijke en stoffelijke belangen dergenen onder wie zij arbeidt.

Uit haar, ons toegezonden verslag blijkt, dat haar tweede gebouw in de BARDESTRUET te AMSTERDAM, hetwelk zij, bij haar eerste in de WILLEMSSTRAAT bezit, vernieuwd wordt en dat daartoe op 23 October de eerste steen gelegd is door de dochter van den Stichter der Vereniging, Mej. S. DE LIEFDE.

Voorzitter van het Bestuur der Vereniging is thans de heer H. J. BUNJES, Vice-Voorzitter de heer A. J. HOOGENDIJK en Secretaris de heer C. H. ENDERT.

De BEWAARSCHOLEN-Willemsstraat en -Bardestruete, welke laatste, wegens de verbouwing, overgebracht was naar de O. Z. KAPEL, waren ten volle bezet. De BREV- en HANDWERKSCHOLEN telden 150 leerlingen in de Willemsstraat en 125 in O. Z. KAPEL. De ZONDAARSCHOLEN en KINDERKERKEN telden 1099 leerlingen. De VOLKSCOLEN werden bezocht door 2982 mannen, 2288 vrouwen en 304 kinderen. Onder de ouders van de kinderen dezer scholen werkte de Vereniging ook dit jaar door HUISBEZOEK en door haar ARMEEZORG; en de VOLKSBIBLIOTHEEK reikte 2573 boeken uit.

Ook dit is een methode van Evangelisatie, zij het dan ook niet kerkelijk.

Nu ik het over evangeliseren heb, kan ik niet nalaten op een, met de zooveen genoemde nauw verwante methode te wijzen en wel op die van de VERENIGING TER VERBREIDING DER WAARHEID, te AMSTERDAM, Elandsstraat 84, en dat te meer, wij men den 12en Mei, den geboortedag van den Stichter dezer Vereniging, den in 1900 gestorven T. M. LOOMAN, herdenkt heeft.

T. M. LOOMAN in wien, evenals in Dr. DE LIEFDE, zoo niets was van Dr. v. LONKHUYZEN in BILLY SUNDAY'S optreden terecht meent te moeten vermoeden.

De LIEFDE en LOOMAN hebben met hun arbeid op dit gebied getoond, dat er ook nog een andere en betere weg is om wie van het evangelie vervreemd zijn er toe terug te brengen,

dan de „Amerikaansche manier, verbijzonderd in het SUNDAYISME".

Nu de in DE LIEFDE'S en LOOMAN'S tijd zoo „ontrederde schaapskooi" weer tot reformatie kwam, is uit Dr. v. LONKHUYZEN'S boek te leeren hoe niet; en, althans voor een deel, uit wat de twee genoemden deden, hoe wel het „verloren schap" dient gezocht. G.

Officiele Berichten.

Provinciaal Studiefonds der Geref. Kerken in Noord-Holland.

Deputaten voor genoemd fonds, gemachtigd door de Prov. Synode, roepen jongelingen op, in hunne provincie woonachtig en die in aanmerking wenschen te komen voor een geldelijke ondersteuning bij hunne theologische studien. Zij berichten daarbij, dat volgens art. 7 hunner regeling door iederen sollicitant moet worden overgelegd:

1. Een getuigenis van den kerkeraad zijner woonplaats, dat hij tot eene der Geref. Kerken in N.-Holland behoort, goede hope geeft naar het oordeel des Kerkeraads voor den dienst des Woords, en ondersteuning van noode heeft tot voortzetting der studie.

2. Een voldoende bewijs, waaruit blijkt, dat hij ten leeftijd van 17 jaar nog niet heeft bekeerd (in bijzondere gevallen kunnen deputaten ten dezen aanzien een uitzondering toelaten).

3. Een bewijs van een Commissie of van een bevoegd persoon, dat hij bijzonder verstandelijken aanleg heeft voor de studie.

4. Een getuigschrift van een bevoegd geneesheer, dat hij een goede gezondheid geniet.

Belanghebbenden worden uitgenoodigd, bedoelde stukken in te zenden vóór of op 1 Juni e.k., terwijl een vergelijkend onderzoek zal plaats hebben D.V. op Dinsdag 6 Juni d.a.v. in de kerkeraadskamer (Kerkstraat 109) te Amsterdam op nader te bepalen uur.

Aanvragen moeten geschieden vóór 1 Juni e.k. bij den tweeden ondergeteekende.

Namens het college van deputaten:

W. F. A. WINCKEL, *presies*.

J. A. DE VRIES, *urba*.

Amsterdam, 26 April 1916.

Buitenland.

Duitsland. De Ref. Kirchenzeitung over Jugendbühnen.

Enigen tijd geleden schreven wij over de protesten die in Christelijke kringen gevonden werden tegen de opvoering van toneelstukken als „Mona Lisa", welke in hooge mate onzedelijk zijn. De verzuiming werd daarbij in een Lutherisch blad geslaakt, dat de tijd voorbij was, waarin men van Christelijke zijde tegen het toneel in het algemeen kon ageeten; nu moest men er zich toe bepalen, om tegen de wildste mispattingen van de toneelwereld zijn stem te verheffen. Wij konden ons dat toen moeilijk indenken. Maar na het lezen van een artikel in de „Ref. Kirchenzeitung" van 27 Febr. kunnen wij ons voorstellen, dat men in Christelijke kringen alleen tegen de grootste uitwassen van het toneel ingaat. Interser het bleek daaruit, dat in een blad, dat tegenover de Lutherische belijdenis de Gereformeerde wil handhaven, gelijk die neergelegd is in den Heidelberger Catechismus, een lans gebroken wordt voor „Jugendbühnen", toneelvoorstellingen die door jeugdigen van jaren gegeven worden. In dit artikel wordt o.a. gezegd: „de geweldige storm van den wereldoorlog slaat van den Duitschen eik menigen dorren tak en menige groene twijf af. De oorlog is een vreeselijke verschrikking, maar toch ook een reinigend onweder, waarin de vredeszon des te helderder lacht. Wij zijn nog aan het werk, om de machtvolle plaats in de wereld, die ons toekomt, door dezen oorlog te verwerven. Duitse heldenmoed, Duitse vlijt, Duitse gezindheid en zedelijkheid moeten de wereld voorlichten. Wij zijn ten gevolge van onze ligging in het midden van Europa genoodzaakt, worstelaars te zijn en te blijven. Alleen door inspanning van al onze lichamelijke en geestelijke krachten zijn en blijven wij een macht die leidt geeft. Onze jeugd moet van klein af tot dat zij uit het leger treedt, eenzelfde vorming ondergaan. Het moet ophouden dat 90 pct. van alle krachten na het verlaten van de school op 14-jarigen leeftijd niet meer geschoold worden. Onze jeugdige knaapen moeten in scholen voor voortgezet onderwijs en in weerbaarsheidsinrichtingen voor jongelingen, een betere vorming ontvangen. Dit is noodig ook om den sozialen vrede."

De schrijver Paul Motzdorf gaat dan voorts betoogen, dat de Duitse scholen lijden aan „woordovervoeding". De jeugd moet te veel leerstof in het hoofd opnemen, en daardoor wordt de vorming van het gemoed en het hart gedood. Daarom jubelt de lieve jeugd over elk schooluur dat vrij gegeven wordt. De „woord-school" moet „daadschool" worden. Het leeren zal met het doen in de innigste verbinding komen. De nieuwe school eischt voorstellend (darstellend) onderricht. Deze eisch is niet nieuw, zij werd reeds door Basedow en Pestalozzi gesteld. Aanschouwelijk onderwijs is niet voldoende. Het maken van hetgeen de geest ons leert, is eerst het rechte.

In de toekomst zal werkonderricht en spel, waarbij iets voorgesteld wordt, meer dan tot hertoe aan de jeugd gegeven moeten worden. Bijna bij alle vakken van onderwijs is dit mogelijk. Hoe gaarne lezen kinderen gedichten en toneelstukken met verschillende rollen. Ieder afzonderlijk gevoelt zich door het voor zijn rekening nemen van een rol tot het mededoorleven van het geheele stuk genoot.

In de eerste plaats moeten het onderwijs in het Duitisch en de geschiedenis een voorstellend vorm krijgen. Bij het godsdiensonderwijs worden te veel woorden gebruikt. Het ontbreekt aan de innige deelneming in de stof. Deze wordt in het leven geroepen door een toneelmaterieel bearbeiding van de stof. Wanneer de jongens van den schrijver, na behandeling van den bevrijdingsoorlog van 1813—1815, zich opmaken om een stuk te spelen: „vrijwilligers vóór", was dit bijna de daad zelf. Die het uitvoerden, staan thans als vrijwilligers aan het front. Als de predikant Lic. Holtz aan zijn jonge leerlingen de kerkgeschiedenis of de opwekking van den jongeling te Nain zóó weet voor te dragen, dat zij zelf aan het werk gaan om er eene voorstelling van te geven en hun eigen stempel daarop te zetten, dan is het hoogste wat uit opvoedkundig oogpunt te verlangen is, bereikt.

Zoo gaat de schrijver voort, maar vergeet dat het hoogste hierin bestaat, dat het kindeke

Jerus in ons hart geboren wordt en dat wij in onze ziel ondergaan, wat de Christus aan den jongeling te Nain naar het lichaam gedaan heeft. Doch wij zijn overtuigd, dat wanneer dit geschiedt, hij die het ondervond, zooveel verhoogd wordt van de majesteit van den Christus Gods zal gevoelen, dat hij er van gruwen zou, dit bij wijze van een toneelstuk voor te stellen.

Tenslotte wil de schrijver nog een bedenking wegnemen, die men tegen toneelvoorstellingen door jeugdigen van jaren inbrengt. De vereenigingen die zulke voorstellingen bevorderden, zijn afgedoeld op kromme paden, omdat zij uit de zedeverderende stukken uit de groote steden tot voorbeeld nemen. Maar de geweldige loutering door den oorlog zal ook hier alle vuilheid wegvagen en het toneel door jeugdigen gespeeld, zal mede helpen om het Duitse toneel gezond te maken. Het theaterwezen vóór den oorlog was een speculatie op het prikkel van de zinnen en op den geldhuidel. Maar nu wordt het beter. Het toneel moet nieuwe idealen geven en de zedelijke krachten des volks tot ontlooiing brengen. Dit kan het, wanneer reeds de jeugdigen van jaren met vollen ijver en met vreugdevollem ernst hunne roeping op het toneel vervullen.

Wij staan verbaasd over het feit, dat in de *Reformierte* dergelijk betoog te vinden staat. Nadat Duitsland ruim een jaar lang in den ontzettendsten oorlog gewikkeld is geweest, hebben Theater-directeuren nog den moed om een seidelooz stuk als *Mona Lisa* te laten opvoeren in de voornaamste steden van Duitsland. Waar blijft nu de loutering die de oorlog op dit gebied zou werken? Kan men wel in ernst verwachten, dat hierin verandering komen zal, wanneer knapen komedie gaan spelen en deze zulke ergelijke stukken niet opvoert? De schrijver in de *Ref. Kdg.* verwacht reiniging van den oorlog. Het wordt in deze dagen steeds meer duidelijk, dat deze niet komt door den oorlog; de zee van ellende daardoor over een volk gebracht, werkt die niet uit. Alleen als de Heilige Geest gaat werken, zal het blijken dat de Heere aan den smeltkroes gezeten is en zijn volk doorlooft.

GEMENGD NIEUWS.

Kerkelijk leven in N.-Amerika. Volgens de statistiek over het jaar 1915 vermeerde het aantal leden der verschillende kerken met 653,592, terwijl het getal bedienaren van den Godsdiens met 1,716 toenam.

Over het geheel genomen, vindt men in de Vereenigde Staten veertig miljoen burgers die zich bij eene christelijke kerk hebben aangesloten, waaronder vijf-en-twintig miljoen Protestanten gevonden worden.

De Zondag in China. Vijftien jaar geleden werd de Zondag in China alleen door belijders van den Christus gevierd. Tegenwoordig wordt in alle schoolkringen over geheel China de Zondag gehouden. Alle scholen en colleges zijn op Zondag gesloten. Deze verwonderlijke verandering is waar schijnlijk te danken aan den invloed van onderwijzers, zoowel christelijk als niet-christelijk, die uit het buitenland kwamen, en ook aan Chinese onderwijzers die in het buitenland opgeleid werden. Het is bekend dat men in China slechts één rustdag kende, en wel nieuwjaarsdag.

Op Zondag 2 April, dus midden in de lijdensweken, werd te Zwitserland in het Koninkrijk Saksen een weldadigheidsconcert gegeven ten behoeve van ... nooddringende jongelieden die belijdenis des geloofs wilden afdoen. Op groote plakkaaten stond te lezen: „Groot, goedgekozen, afwisselend program; nieuwe voordrachten, alternatieve solo's en duetten van het Berlijnsche Metropoltheater, aardige operettekluidjes." Er wordt niet bij gemeld, dat de vertegenwoordigers der Kerk ook maar iets gedaan hebben tegen deze manier om weldadigheid te bewijzen aan hen, die zich voorbereiden tot den gewichtigsten stap huns levens.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Onze lezer M. v. R. Gen. te O.R. vraagt:..

Hoe moet men uitspreken het woord „Automobil"? Mijn bedoeling is verandert in de uitspraak de a en de u in oo of blijft het gewoon au? Hoe is dit met het woord „automobil"?

Woorden als de hier bedoelde zijn te kwader ure uit vreemde talen overgenomen, en zoo min of meer verederlandscht. In de vreemde taal, meestal het Fransch luidt: *au* als *oo*. Doch nu die woorden eenmaal *avormd* en verwoord zijn en met geweld en onnoodig voor Nederlandsch dienst moeten doen, zou het dwaas zijn dat au nog uit te spreken als in de vreemde taal. Men geve het nu den klank dien we ook hooren bijv. in blauw. In woorden als autoriteit, autocraat enz. is au ook nooit anders uitsgesproken.

B. schrijft:

Onlangs hoorde ik iemand zeggen: „Toen kwam tot Paulus de merkwaardige roepstem, waarvan wij lezen in het boek der Handelingen" uit Europa. Wat kan daarmee bedoeld zijn? Blijktbaar doelt dit op Hand. 16: 6—12, waar wij lezen:

„En als zij Phrygie, en het land van Galatie doorreisden hadden, werden zij van den Heiligen Geest verhindert het woord in Azië te spreken: En aan Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen; en de Geest liet het hun niet toe.

En zij, Mysië voorbij gereisd zijnde, kwamen af naar Tróas.

En van Paulus werd in den nacht een gezicht gezien: er was een Macedonisch man staande, die hem bad en zeide: Kom over in Macedonië, en help ons.

Als hij nu dit gezicht gezien had, zoo zochten wij terstond naar Macedonië te reizen, besluite daartoe, dat ons de Heere geroepen had, om dezen het Evangelie te verkondigen.

Van Tróas dan afgevaardigd zijnde, liepen wij recht naar Samothrace, en den volgenden dag naar Neapolis;

En van daar naar Philippi, welke is de eerste stad van dit deel van Macedonië, een kolonie. En wij onthielden ons in die stad ettelijke dagen.

Paulus bevond zich in Azië, waarmee in de Schrift altijd Klein-Azië wordt bedoeld, om daar het Evangelie te prediken. Doch nu liet de Geest des Heeren dit niet langer toe, wij de Apostel tot een nieuw arbeidsveld moest overgaan. Al voorttreidend kwamen zij zoo in het landschap Troas, in het noordwesten van Azië, dus vlak bij Europa. Daar had Paulus het